

належить до тих країн, що займають найвищі позиції в рейтингах щастя, складених ООН.

Література

1. Вежицкая А. Язык. Культура. Познание / А. Вежицкая ; пер. с англ., отв. ред. М.А. Кронгауз, вступ. ст. Е.В. Падучевой. – М. : Русские словари, 1996. – 412 с.
2. Вікінг М. Маленька книга хюге. Як жити добре по-данськи / М. Вікінг ; пер. з англ. К. Бабкіної. – Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2017. – 289 с.

ОСУДЖЕННЯ І КРИТИКА ЯК КОМУНІКАТИВНІ СТРАТЕГІЇ НЕГАТИВНОЇ ОЦІНКИ

Д.О. Гулієва (Харків)

Комунікативну стратегію визначаємо як комунікативний намір мовця, сформований на основі енциклопедичного знання, що оцінюється мовцем як адекватне для досягнення бажаної позамовної мети в конкретній ситуації спілкування [1, с. 11] і актуалізується вербальними і невербальними комунікативними діями.

Одиницею аналізу комунікативної стратегії є акт когнітивно-комунікативної взаємодії [1, с. 46], який включає висловлення певної комунікативної мети (у нашому випадку – осудження і критики), яке опиняється у фокусі уваги учасників акту і тим самим включається в інтерактивний психічний контекст акту (когнітивний, афективний, волітивний) – як вже сформований, так і такий, що формується тут і зараз через сприйняття, осмислення і оцінювання перцептивного контексту акту (вербального і невербального).

Висловлення осудження і критики розмежуємо на основі когнітивного параметру інтерактивного контексту акту когнітивно-комунікативної взаємодії, а саме: онтологічного знання про закономірності буття – як фізичні, так і соціокультурні – в його найрізноманітніших проявах і етологічного знання – ціннісних орієнтирів і етичних норм, що формують поведінку людини у процесі соціалізації.

Осудження є висловленням негативної оцінки об'єкта на підставі етологічного знання, а критика – онтологічного.

Матеріалом дослідження є 500 актів осудження і 500 актів критики, виокремлених із англомовних ігрових телесеріалів.

Порівняємо висловлення осудження і висловлення критики:

Blair: *Mrs. Boardman, before you say anything you'll regret...*

Elizabeth: *What was your plan? **Take my daughter clubbing and hope she'd plead your case to the Dean?** I have some bad news for you, Miss Waldorf. From what I've seen, you're not Yale material.* (Gossip girl)

Об'єктом осудження є Блер, яка прагне вступити до Єльського університету і саме для цього познайомилася з донькою Елізабет, особи, яка бере участь у процесі прийняття рішення щодо зарахування абітурієнтів до цього престижного учбового закладу. Дізнавшись про це, Елізабет, суб'єкт, осуджує Блер за пограння етичних норм соціальної поведінки. Висловлення осудження мотивується потребою суб'єкта вказати об'єкту на невідповідність етичним нормам і на наслідки такої невідповідності, і, імпліцитно, оскільки Елізабет – педагог, і її першорядною ціллю є виховання, – спонукати Блер до того, щоб вона зробила висновки і привела поведінку у відповідність з очікуваннями соціуму, і, вужче, кодексу честі Єльського університету. Бенефіціантом осудження, з точки зору суб'єкта мовлення, є університет, і, вторинно, – об'єкт оцінки, якщо вона зробить вірні висновки. Осудження вербалізується риторичним запитанням, яке власне і описує неетичні дії об'єкта осудження. Як свідчать дані аналізу, опис неетичних дій об'єкта задля винесення їх у фокус уваги, є доволі розповсюдженою мовленнєвою тактикою об'єктивації комунікативного наміру осудження.

[Carol and Susan arrive.]

Ross: [to Carol] *Where the hell have you been?*

Susan: *We stopped at the gift shop.*

Carol: *I was looking at stuffed animals, and Susan wanted a Chunky.*

Ross: ***Susan wanted a Chunky. We're having a baby, ok, a baby, you don't stop for Chunkys.*** (Friends)

Суб'єкт критики Росс висловлює критичне зауваження своїй бувшій дружині Керол, яка саме перебуває у процесі народження дитини, з приводу того, що по дорозі до родильного будинку вона разом із своєю подружкою вирішила зайти до магазину подарунків.

Основою критичного зауваження є невідповідність поведінки жінки очікуванням, мотивованим онтологічним (декларативним і процедурним) знанням утилітарних норм поведінки: коли у жінки починаються родові схватки, вона зазвичай спішить до родильного будинку, а не в магазин. На відміну від об'єкта осудження, об'єкт критики не порушує етичних норм, він/вона просто діє неадекватно з точки зору здорового глузду і тому, як правило, створює комічну ситуацію і викликає сміховий ефект. На відміну від осудження, бенефіціантом якого є, насамперед, соціум, бенефіціантом критики є сам об'єкт: якщо індивід зробить вірні висновки, це піде йому/їй на користь. Висловлюючи критичне зауваження, мовець повторює слова об'єкта критики, які асоціюються із неприйнятними з точки зору утилітарних норм діями об'єкта, а також експлікує модель поведінки, очікувану з точки зору утилітарних норм.

Звернення до когнітивного параметру контексту акту когнітивно-комунікативної взаємодії дозволяє вирішити проблему розмежування комунікативних намірів негативної оцінки, яку неможливо вирішити на основі компонентного аналізу словникових дефініцій відповідних понять.

Література

1. Бондаренко Е.В. Как нарисовать портрет птицы: методология когнитивно-коммуникативного анализа языка : монография / [Е.В. Бондаренко, А.П. Мартынюк, И.Е. Фролова, И.С. Шевченко ; ред. И.С. Шевченко]. – Харьков : ХНУ имени В.Н. Каразина, 2017. – 246 с.

DISCOURSE OF ADVERTISING: STUDENTS LANGUAGE COMPETENCE IN SMART-TEXT CRAFTING

V.V. Zirka (Dnipro)

Smart-technology in educational environment is a new enough thing, and we consider it to be the notion in the context of students-translators training of creating (modeling short texts) advertisements – smart-texts – upon existing linguistic ad-models.